

**UCHWAŁA NR XXI/160/25**  
**Rady Miejskiej w Łaziskach Górnych**  
z dnia 16 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów  
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2025r., poz. 1153 ze zm.) art. 4<sup>1</sup> ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023r. poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1939 ze zm.)

**Rada Miejska w Łaziskach Górnych**  
**uchwala:**

**§ 1.**

Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2.**

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łaziska Górne.

**§ 3.**

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady Miejskiej

**Tadeusz Król**

## **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 Wprowadzenie**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 (zwany dalej Programem) stanowi kontynuację oraz rozwinięcie dotychczasowych działań miasta Łaziska Górne (dalej także Miasta) w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Proponowane w nim zadania są spójne z celami profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program obejmuje zarówno zadania własne gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i działania określone w przepisach dotyczących profilaktyki narkomanii.

Połączenie zadań wynikających z dwóch odrębnych ustaw uzasadnia fakt, że liczne problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków czy leków wymagają podobnych działań profilaktycznych. Program został także uzupełniony o doświadczenia zdobyte podczas realizacji wcześniejszych edycji oraz o wnioski płynące z diagnozy lokalnych zagrożeń.

Analizy jednoznacznie wskazują na konieczność łączenia profilaktyki alkoholowej z działaniami ograniczającymi inne uzależnienia – zarówno od substancji psychoaktywnych i środków zastępczych, jak i uzależnień behawioralnych. Dlatego Program obejmuje również działania dotyczące przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy, a także rozwijania umiejętności interpersonalnych i społecznych.

Kluczowe znaczenie ma kreowanie skutecznej profilaktyki poprzez wzmacnianie czynników ochronnych oraz eliminację czynników ryzyka.

Program jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Łaziska Górne na lata 2023-2027 oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w obowiązującym Narodowym Programie Zdrowia. Po przyjęciu Narodowego Programu Zdrowia po roku 2025 r. Program zostanie dostosowany do nowych celów.

### **Rozdział 1. Cele Programu**

#### **1. Celem programu jest przede wszystkim :**

- a)** zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Miasta;
- b)** podniesienie świadomości społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży z zakresu problemu alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych;
- c)** budowanie wsparcia dla działań na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i uzależnień behawioralnych;

**d)** prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

**2.** Cele i działania Programu obejmują szeroki zakres oddziaływań: profilaktycznych, prewencyjnych, leczniczych oraz reintegracyjnych. Zadania realizowane są we współpracy z różnymi podmiotami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, a także w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta. Adresatami Programu są:

**a)** osoby fizyczne, prawne oraz podmioty nieposiadające osobowości prawnej realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy;

**b)** osoby z grup ryzyka, osoby uzależnione i ich rodziny;

**c)** wszyscy mieszkańcy Miasta.

**3.** Realizacja zadań ujętych w Programie finansowana jest ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18<sup>2</sup> ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

## **Rozdział 2.**

### **Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Mieście Łaziska Górne**

**1.** Dla potrzeb opracowania Programu w Mieście Łaziska Górne w marcu 2025 roku przeprowadzono w szkołach badania ankietowe wśród uczniów. W badaniu wzięło udział 368 uczniów. Celem było zdiagnozowanie skali problemów społecznych metodą ilościową, za pomocą techniki CAWI. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety dla uczniów miały charakter zamknięty, opatrzone kafeterią odpowiedzi zamkniętą lub półotwartą. Każdy kwestionariusz zawierał tzw. metryczkę, zawierającą pytania o wiek, płeć, klasę i szkołę, pozwalającą na identyfikację struktury badanej próby. Respondenci przed wypełnieniem ankiety informowani byli o celu prowadzonych badań oraz zapewniani o całkowitej anonimowości. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały na celu oszacowanie ilości występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi. Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie miasta Łaziska Górne wypełnili 368 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym problemy społeczne, niewielką przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 51,6% ogółu. Chłopcy wypełnili 48,4% kwestionariuszy. Wśród uczniów biorących udział w badaniu, blisko połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 14-15 lat (51,6%), 47,6% stanowili uczniowie w wieku 12-13 lat, natomiast pozostali respondenci to uczniowie w wieku 10-11 lat (0,8%).

### **2. Problem alkoholowy**

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z miasta Łaziska Górne. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Miasta. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 24,0% respondentów, wśród których 14,7% spożyło go raz, 6,3% uczniów zadeklarowało picie alkoholu kilka razy (do 10 razy), 1,6% badanych miało z nim styczność wiele razy (powyżej 10 razy), a 1,4% wskazało na jego regularne spożywanie, tj. przynajmniej raz w tygodniu. Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości

spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Miasta odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 15 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (17,0%), spośród których 9 uczestników badania spożyło tego typu napoje 1-2 razy (10,2%), 2 ankietowanych wskazało na jego spożycie 3-4 razy (2,3%), natomiast 4 uczniów zrobiło to więcej niż 7 razy (4,5%).

### **3. Problem nikotynowy**

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z miasta Łaziska Górne podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało 8,7% ankietowanych, wśród których 4,9% sięgnęło po nie raz, 1,9% – kilka razy (do 10 razy), 0,5% paliło papierosy tradycyjne wiele razy (powyżej 10 razy), z kolei 1,4% robi to regularnie/codziennie. W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 21,2% respondentów, z czego 11,1% sięgnęło po nie raz, 3,8% – kilka razy (do 10 razy), 3,3% – wielokrotnie (powyżej 10 razy), natomiast 3,0% ankietowanych zadeklarowało regularne/ codzienne palenie papierosów elektronicznych.

### **4. Problem narkotykowy**

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Miasto. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, do zażywania środków psychoaktywnych przyznało się 4,1% ankietowanych, spośród których 2,2% badanych miało jednokrotną styczność ze środkami psychoaktywnymi, 0,3% zażywało je kilka razy (do 10 razy) z kolei 1,6% uczniów zadeklarowało, iż sięga po tego typu środki regularnie/codziennie. Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. Spośród uczniów, którzy przyznali, że mieli kiedykolwiek styczność z substancjami psychoaktywnymi 11 osób zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatniego miesiąca miało styczność z tego typu substancjami (73,3%), natomiast 4 uczniów zażywało tego typu substancje więcej niż 7 razy (26,7%). W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość uczniów nie posiada wiedzy na temat dostępności szkodliwych i nielegalnych substancji na terenie Miasta.

### **5. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:**

- a)** alkohol jest łatwy do zdobycia dla 37,0% badanych, a trudny dla 12,8%;
- b)** e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 35,9% młodych mieszkańców, a trudne dla 9,5%;
- c)** papierosy są łatwe do zdobycia dla 34,2% respondentów, a trudne dla 12,5%,;
- d)** narkotyki są łatwe do zdobycia dla 12,0% ankietowanych, a trudne dla 13,6%;
- e)** dopalacze są łatwe do zdobycia dla 9,5% uczniów, a trudne dla 15,2%,.

### **6. Problem przemocy**

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących miasto Łaziska Górne. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających

badanie, 39,9% uczniów doświadczyło przemocy. Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczały oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (90 osób, tj. 63,4%). W dalszej kolejności wskazywano na kolegów/koleżanki spoza szkoły (36 osób, tj. 25,4%) oraz rodzeństwo (21 osób, tj. 14,8%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowali rodzice (9 osób, tj. 6,3%) oraz inne osoby, wśród których wymieniono m.in. ciocię, nauczyciela, obce osoby oraz starszych kolegów (18 osób, tj. 12,7%). Pięciu badanych pominęło to pytanie. W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy doznanych zachowań przemocowych. Najpowszechniejsza w Mieście jest przemoc psychiczna, na którą wskazało 98 osób (73,7%). W dalszej kolejności wyróżniono przemoc fizyczną (40 osób, tj. 30,1%), seksualną (22 osoby, tj. 16,5%), natomiast 10 uczniów przyznało się do doświadczenia zaniedbania (7,5%). Czternastu badanych nie odpowiedziało na to pytanie. W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 23,4% uczniów, czyli o 16,5% mniej niż w przypadku doświadczania przemocy. Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 52 uczniów (63,4%), do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 42 badanych (51,2%), natomiast przemoc seksualnej dopuściło się trzech respondentów (3,7%). Czterech ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największy odsetek ankietowanych przyznał się do przemocy skierowanej wobec uczniów z ich szkoły – wskazało na to 40 osób, tj. 46,5%. Odpowiedzi 30 respondentów padły na kolegów/koleżanki spoza szkoły (34,9%), 29 badanych wskazało na rodzeństwo (33,7%), z kolei 16 uczniów stosowało przemoc wobec innych osób, w tym wobec m.in. kolegów, taty, brata, rodziców oraz nauczycieli (18,6%). W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 41,0% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, a zdaniem 6,8% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdziło 52,1% badanych, spośród których 17,4% stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, 14,9% – kilka razy w miesiącu, natomiast w opinii 19,8% dzieje się to kilka razy w tygodniu. Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 15,2% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 4,3% ankietowanych. Część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 12,0% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 16,3% w zakresie doświadczenia jej.

## **7. Korzystanie z urządzeń elektronicznych**

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z miasta Łaziska Górne korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że zdecydowana większość ankietowanych korzysta z tego typu urządzeń i/lub Internetu. Część z nich poświęca na korzystanie z nich duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 18,5% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 14,9% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 26,4% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu

dnia. Na odpowiedź powyżej 1 do 3 godzin wskazało 31,8% badanych, a do 1 godziny – 5,7%. Ponadto, 1,1% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 1,6% – w ogóle. W ostatnim pytaniu tego bloku tematycznego, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 126 badanych (34,9%), w tym 22 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (6,1%), 6 ankietowanym – często (1,7%), 72 osobom – czasami (19,9%), natomiast 26 respondentów skłamało w tej sprawie jeden raz (7,2%).

## **8. Uczestnictwo w grach hazardowych**

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 29,7% badanych, wśród których 11,7% grało w nie 1 raz, a 9,0% respondentów robiło to 2-10 razy lub więcej niż 10 razy.

## **9. Rekomendacje**

Wszechstronne wsparcie uczniów w procesie ich rozwoju, zarówno w obszarze edukacyjnym jak i emocjonalnym oraz społecznym wymaga kompleksowego i wieloaspektowego podejścia. Kluczowe jest zaangażowanie całej społeczności szkolnej – uczniów, rodziców, nauczycieli oraz administracji – w tworzenie bezpiecznego, wspierającego i sprzyjającego rozwojowi środowiska edukacyjnego. Wdrożenie ich do codziennego życia szkoły przyczyni się do zwiększenia efektywności działań wychowawczych oraz poprawy ogólnego dobrostanu uczniów.

### **1) Wsparcie emocjonalne i psychologiczne :**

- a)** stały dostęp do psychologa szkolnego: regularne spotkania z psychologiem, które umożliwią uczniom omówienie swoich problemów emocjonalnych i trudności w adaptacji;
- b)** warsztaty z zakresu radzenia sobie ze stresem i emocjami: organizowanie cyklicznych zajęć, podczas których uczniowie będą uczyć się technik relaksacyjnych i rozpoznawania swoich emocji;
- c)** dni „well-being” w szkole: dni poświęcone dbaniu o dobre samopoczucie, podczas których uczniowie mogą brać udział w warsztatach, grach zespołowych i zajęciach relaksacyjnych.

### **2) Profilaktyka zachowań ryzykownych, problemów behawioralnych i społecznych :**

- a)** zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, np. realizacja programów, które uczą uczniów rozpoznawania, zgłaszania i przeciwdziałania przemocy i agresji;
- b)** opracowanie „Klasowych kodeksów zachowań”: każda klasa może stworzyć własny kodeks wartości i norm, co pozwoli uczniom bardziej odpowiedzialnie podchodzić do swoich działań wobec innych;
- c)** kampanie edukacyjne: organizowanie kampanii zwiększających świadomość na temat zdrowia psychicznego, uzależnień, przemocy oraz innych istotnych tematów;
- d)** materiały Informacyjne: dostarczanie uczniom i rodzicom materiałów edukacyjnych dotyczących czynników ryzyka i ochronnych oraz sposobów radzenia sobie z nimi;

**e)** realizowanie programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;

**f)** prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy.

### **3) Współpraca z rodziną :**

**a)** regularne spotkania z rodzicami: organizacja cyklicznych spotkań z rodzicami;

**b)** warsztaty dla rodziców: spotkania edukacyjne, na których rodzice dowiedzą się, jak rozpoznawać trudności emocjonalne swoich dzieci oraz jak wspierać je w procesie nauki;

**c)** prowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców i opiekunów na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;

**d)** prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów;

**e)** stwarzanie warunków do integracji rodzin z terenu Miasta. Zagwarantowanie uczniom możliwości korzystania w szkole z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

### **4) Rozwój umiejętności społecznych i emocjonalnych :**

**a)** wprowadzenie regularnych zajęć dotyczących umiejętności społecznych, takich jak komunikacja, rozwiązywanie konfliktów, współpraca oraz samoświadomość emocjonalna;

**b)** organizacja warsztatów, gier zespołowych oraz projektów, które pomogą uczniom nawiązywać i wzmacniać relacje rówieśnicze;

**c)** gry i symulacje rozwijające umiejętności interpersonalne poprzez wprowadzanie do zajęć aktywności, które symulują realne sytuacje społeczne, pozwalając uczniom ćwiczyć radzenie sobie w trudnych sytuacjach.

### **5) Wczesna interwencja i monitoring :**

**a)** regularna diagnoza i obserwacje pedagogiczne: przeprowadzanie ankiet wśród uczniów, rodziców i personelu szkolnego w celu identyfikacji problemów i oceny efektywności działań.

### **6) Tworzenie przyjaznego środowiska szkolnego :**

**a)** ustanowienie „Strefy ciszy” lub „Strefy relaksu”: specjalne pomieszczenia w szkole, w których uczniowie mogą się zrelaksować, odprężyć i uspokoić w chwilach napięcia emocjonalnego;

**b)** wzmacnianie poczucia wspólnoty: regularne organizowanie wydarzeń szkolnych, w które zaangażowana jest cała szkoła, w celu budowania poczucia przynależności;

**c)** zapewnienie odpowiedniego finansowania na programy edukacyjne, wsparcie psychologiczne oraz modernizację infrastruktury szkolnej;

**d)** celebrowanie sukcesów: regularne celebrowanie osiągnięć uczniów oraz pozytywnych zachowań, co motywuje do dalszego rozwoju.

### **7) Rozwój nauczycieli i personelu szkolnego :**

**a)** szkolenia z zakresu identyfikacji potrzeb rozwojowych: organizowanie warsztatów i szkoleń dla nauczycieli dotyczących rozpoznawania problemów emocjonalnych i poznawczych uczniów oraz pracy z uczniami o różnych potrzebach edukacyjnych;

**b)** zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;

**c)** szkolenia w zakresie zarządzania trudnymi sytuacjami: podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie zarządzania klasą, rozwiązywania konfliktów i interwencji kryzysowych;

**d)** warsztaty wzmacniające kompetencje psychologiczne nauczycieli mające na celu wspieranie uczniów w ich rozwoju emocjonalnym i społecznym.

**8) Oferta czasu wolnego :**

**a)** tworzenie i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży na terenie Miasta.

**9) Współpraca międzysektorowa :**

**a)** stała współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi poprzez regularne konsultacje z poradniami w celu udzielania specjalistycznej pomocy uczniom w trudnych sytuacjach życiowych;

**b)** zapraszanie specjalistów do szkół poprzez organizowanie spotkań i warsztatów prowadzonych przez zewnętrznych ekspertów, np. psychologów, terapeutów, specjalistów ds. uzależnień, którzy mogą wesprzeć proces dydaktyczno-wychowawczy;

**c)** prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

**Rozdział 3.**

**Strategiczne kierunki realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łaziska Górne.**

Strategiczne kierunki realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łaziska Górne obejmują :

**1. Kontynuację działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne tj.:**

**a)** zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, np. realizacja programów, które uczą uczniów rozpoznawania, zgłaszania i przeciwdziałania przemocy i agresji;

**b)** programy profilaktyczne dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, a także nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych; zwrócenie szczególnej uwagi na kwestie związane z ochroną przed doświadczaną cyberprzemocą;

**c)** kampanie edukacyjne: organizowanie kampanii zwiększających świadomość na temat zdrowia psychicznego, uzależnień, przemocy oraz innych istotnych tematów;

**d)** materiały informacyjne: dostarczanie uczniom i rodzicom materiałów edukacyjnych dotyczących czynników ryzyka i ochronnych oraz sposobów radzenia sobie z nimi;

- e)** realizowanie programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
  - f)** prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy;
  - g)** prowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców i opiekunów na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;
  - h)** prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów;
  - i)** zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie problematyki uzależnień;
  - j)** warsztaty wzmacniające kompetencje psychologiczne nauczycieli mające na celu wspieranie uczniów w ich rozwoju emocjonalnym i społecznym;
  - k)** zapraszanie specjalistów do szkół poprzez organizowanie spotkań i warsztatów prowadzonych przez zewnętrznych ekspertów, np. psychologów, terapeutów, specjalistów ds. uzależnień, którzy mogą wesprzeć proces dydaktyczno-wychowawczy;
  - l)** prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- 2.** Kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez odpowiednie osoby powołane do tego celu.
  - 3.** Przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
  - 4.** Prowadzenie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
  - 5.** Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania przemocy.

#### **Rozdział 4.**

##### **Problemy społeczne w związku z alkoholizmem i narkomanią**

- 1.** Spośród licznych problemów społecznych jakie występują w naszym kraju i na terenie Miasta problemy związane z alkoholizmem i narkomanią mają szczególne znaczenie. Do problemów tych można zaliczyć:
  - a)** używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież;
  - b)** uszkodzenia zdrowia osób uzależnionych;
  - c)** uszkodzenia zdrowia związane z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych;
  - d)** zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, narkotykami w tym zjawisko przemocy w rodzinie;
  - e)** naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu, narkotyków, w tym kierowanie pojazdem pod wpływem tych środków;
  - f)** naruszanie prawa przez osoby handlujące alkoholem;
  - g)** straty ekonomiczne.

2. Do nasilenia wymienionych powyżej problemów przyczyniają się takie czynniki jak:

- a) niewystarczająca wiedza społeczności lokalnej w zakresie uzależnień
- b) szkodliwe postawy społeczne wobec problemów alkoholowych i narkomanii;
- c) zbyt duża dostępność i promocja napojów alkoholowych;
- d) wysoki poziom spożycia alkoholu i ryzykowne wzory picia;
- e) tolerancja rodziców na spożywanie alkoholu wśród nieletnich.

## **Rozdział 5. Źródła finansowania Programu**

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe z budżetu Miasta, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, środki ze sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „Małpek”), a także środki finansowe pochodzące z budżetu miasta Łaziska Górne.
2. Środki niewykorzystane w danym roku budżetowym na realizację zadań określonych w Programie zwiększą pulę środków w następnym roku budżetowym na realizację zadań w Programie. Zgodnie z art. 18<sup>2</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

## **Rozdział 6. Sposób realizacji programu**

1. Realizatorem Programu jest Miasto Łaziska Górne, które wykonuje go poprzez :
  - 1) Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych;
  - 2) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
  - 3) Certyfikowanego Specjalistę ds. uzależnień na rynkach lokalnych, który jest koordynatorem działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
  - 4) Zespół Interdyscyplinarny;
  - 5) sześć szkół podstawowych;
  - 6) zakłady opieki zdrowotnej;
  - 7) parafie;
  - 8) Dom Kultury;
  - 9) Policję;
  - 10) Straż Miejską.
2. W mieście Łaziska Górne mieści się Punkt Konsultacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie zatrudnieni są specjaliści z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz radca prawny. Z pomocy terapeutycznej oraz prawnej w 2024 roku skorzystały:
  - 1) osoby z problemem alkoholowym – 83 osoby (udzielono 346 porad);
  - 2) osoby z problemem narkotykowym – 7 osób (udzielono 12 porad);
  - 3) dorośli członkowie rodzin osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA) – 32 osoby (udzielono 107 porad);

- 4)** dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym – 3 osoby (udzielono 3 porad);
  - 5)** osoby doznające przemocy domowej – 20 osób (udzielono 22 porad);
  - 6)** osoby stosujące przemoc domową – 6 osób (udzielono 7 porad).
- 3.** Oprócz pomocy udzielanej w Punkcie Konsultacyjnym mieszkańcy mają możliwość korzystania z pomocy grup samopomocowych AA oraz z pomocy Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana” i Stowarzyszenia Klub Abstynenta Powrót w Mikołowie.

## **Rozdział 7.**

### **Zadania do realizacji**

- 1.** Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
  - 1)** Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii poprzez:
    - a)** prowadzenie porad i konsultacji psychoterapeuty uzależnień dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz prowadzenie działań motywujących do podjęcia terapii i ograniczenia szkód w związku z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
    - b)** udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, terapii i rehabilitacji w ramach spotkań „pierwszego kontaktu”;
    - c)** utrzymywanie „telefonu zaufania”.
  - 2)** Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach Górnych czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych od alkoholu:
    - a)** prowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami względem których wpłynął wniosek o skierowanie na leczenie odwykowe, zachęcających do podjęcia leczenia dobrowolnego;
    - b)** kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych sądowych - psychiatrę i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju trybu leczenia (stacjonarnego bądź niestacjonarnego);
    - c)** kierowanie do Sądu Rejonowego wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
    - d)** dokonywanie niezbędnych opłat sądowych związanych z prowadzonym postępowaniem o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
  - 3)** Wspieranie działalności stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.
  - 4)** Zatrudnienie certyfikowanego Specjalisty ds. uzależnień na rynkach lokalnych w celu koordynowania działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
  - 5)** Rozpowszechnianie informacji, za pomocą ulotek, plakatów, broszur, dotyczących choroby alkoholowej i możliwości jej leczenia. Rozpowszechnianie informacji, za pomocą ulotek, plakatów, broszur, dotyczących narkomanii.

- 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.**
  - 1)** Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego w Łaziskach Górnych działającej w ramach Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych dla dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Działalność Placówki ma na celu między innymi poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze.
  - 2)** Konsultacje oraz poradnictwo prawne dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
  - 3)** Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej.
  - 4)** Pomoc psychoterapeutyczna dla rodzin z problemem alkoholowym (konsultacje, terapia indywidualna i grupowa).
  - 5)** Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Łaziskach Górnych, udział członków GKRPA w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych skutkujący zwiększeniem dostępności i podniesieniem jakości pomocy dla osób doznających przemocy domowej, w szczególności z problemem alkoholowym.
  - 6)** Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.
  - 7)** Współpraca ze Stowarzyszeniami działającymi w sferze przeciwdziałania patologiom społecznym oraz Klubami AA.
  - 8)** Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.
- 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.**
  - 1)** Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna i wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom w tym uzależnień behawioralnych.
  - 2)** Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień w tym uzależnień behawioralnych.
  - 3)** Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno- edukacyjnych, prowadzenia kampanii społecznych oraz telefonu zaufania.
  - 4)** Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.
  - 5)** Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

- 6)** W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z art. 10 ust. 2a i 2b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 tejże ustawy, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 tejże ustawy. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w art. 10 ust. 2a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
  - 7)** Uczestnictwo młodzieży szkolnej w zajęciach realizowanych przez Klub Młodzieżowy przy Stowarzyszeniu „Powrót”;
  - 8)** Przeznaczenie środków na zakup ulotek i plakatów o tematyce uzależnień w tym dla szkół na terenie miasta Łaziska Górne;
  - 9)** Współpraca z Policją i Strażą Miejską w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, szczególnie wśród młodzieży;
  - 10)** Współpraca z Policją i Strażą Miejską w związku z używaniem i rozprowadzaniem narkotyków;
  - 11)** Finansowanie lub współorganizowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób czynnie wspierających działalność profilaktyczną na terenie miasta Łaziska Górne.
  - 12)** Prowadzenie działań mających na celu zmniejszenie liczby nietrzeźwych kierowców, poprzez m.in. współpracę z policją oraz ośrodkami szkolenia kierowców.
  - 13)** Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności z problemem alkoholowym.
  - 14)** Promowanie wśród mieszkańców Miasta platformy internetowej E-POP i aplikacji mobilnej E-POP. Są to narzędzia wspierające samoleczenie osób pijących alkohol ryzykownie, szkodliwie lub uzależnionych od alkoholu w stopniu lekkim, zainteresowanych ograniczeniem ilości spożywanego alkoholu.
- 4.** Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
- 1)** Wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć z zakresu profilaktyki, terapii uzależnień, psychoedukacji i organizacji zajęć alternatywnych dla młodzieży, organizowanych przez Stowarzyszenia, Kluby Abstynenckie oraz inne podmioty wymienione w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie a działające w sferze przeciwdziałania patologiom społecznym w ramach następujących zadań:
    - a)** zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
    - b)** pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom.
  - 2)** Partycypacja w kosztach prowadzenia działalności psychospołecznej, psychoedukacyjnej, rehabilitacyjnej, prozdrowotnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz udzielanie pomocy osobom współuzależnionym przez organizacje pozarządowe.

- 3)** Pomoc finansowa dla Powiatu Mikołowskiego na organizowanie Izby Wyrzeźwien.
- 4)** Współpraca z Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Powiatu Mikołowskiego i samorządami lokalnymi.
- 5)** Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
- 6)** Współpraca z organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
- 5.** Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
  - 1)** Świadczenie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych w myśl art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zadanie realizowane przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych.
- 6.** Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
  - 1)** Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych poprzez podjęcie czynności kontrolnych dotyczących sprzedaży alkoholu zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie zmniejszania dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu oraz zapewnienia skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.
  - 2)** Prowadzenie ciągłej kampanii na rzecz przestrzegania przepisów dotyczących zasad sprzedaży i podawania alkoholu w placówkach handlowych i gastronomicznych.
  - 3)** Opiniowanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta w sprawie usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych – zgodnie z art. 18 ust. 3a Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 7.** Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
  - 1)** Zwiększanie (w miarę możliwości) oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu poprzez stworzenie w mieście punktu usług społeczno-zawodowych, mającego na celu integrację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym uzależnionych od alkoholu.
- 8.** Działania mające na celu ograniczenie dostępności alkoholu oraz zmiany struktury jego spożywania.
  - 1)** Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu poprzez określenie uchwałą Rady Miejskiej ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży oraz wprowadzenie uchwałą Rady Miejskiej zasad usytuowania na terenie Miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

- 2) Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu osobom do lat 18, osobom, których zachowanie wskazuje na stan nietrzeźwości, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.
- 3) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- 4) Przeprowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

## **Rozdział 8.**

### **Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

1. Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii na szczeblu lokalnym ustawodawca powierzył Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powoływanej przez Burmistrza Miasta Łaziska Górne.
2. Wynagrodzenie netto członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniach Komisji wynosi 65% zryczałtowanej miesięcznej diety radnego Rady Miejskiej będącego członkiem komisji stałej lub doraźnej, z tym że Przewodniczący Komisji otrzymuje ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 65% diety Przewodniczącego Rady Miejskiej, a Zastępca Przewodniczącego Komisji otrzymuje wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 65% diety Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej.
3. Program został pozytywnie zaopiniowany przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 22 października 2025r.

## **Rozdział 9.**

### **Monitoring efektywności działań**

1. Systematyczne gromadzenie, analiza oraz interpretacja danych w trakcie realizacji Programu, jak również po jego zakończeniu, służą określeniu efektywności poszczególnych działań.
2. Monitoring realizowany jest w sposób ciągły i obejmuje bieżącą kontrolę jakości oraz rzetelności podejmowanych działań, a także ścisłą współpracę oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych.
3. Monitoring realizacji Programu prowadzi Burmistrz Miasta Łaziska Górne.
4. Wyniki ewaluacji stanowią podstawę do opracowania programów na kolejne lata.